

Ερμηνευτικές δοκιμές

Horst - Dieter Blume: «Εισαγωγή στο αρχαίο θέατρο». Μετάφραση: Μαρία Ιατρού. Έκδοση: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Από το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης κυκλοφορεί σε δεύτερη έκδοση, το βιβλίο του HORST - DIETER BLUME «Εισαγωγή στο Αρχαίο Θέατρο».

Το δράμα διαδέχεται την ικανότητα να καταργεί την τοπική και χρονική απόσταση περισσότερο από κάθε άλλο λογοτεχνικό είδος, γιατί απευθύνεται άμεσα στον θεατή, κατά τη διάρκεια της παράστασης, και τον φέρνει αντιμέτωπο με τη θεατρικότητά του. Δεν είναι περιεργό λοιπόν που οι τραγωδίες και οι κωμωδίες του 5ου αιώνα π.χ. εξακολουθούν να συζητούνται ως σήμερα, ξεπερνώντας το στενό κύκλο των φιλόλογων και των ατόμων με ειδικά ενδιαφέροντα, και παρά την παρέλευση σχεδόν δυομιση χιλιάδων χρόνων, θεωρούνται έργα τέχνης που δεν έχουν χάσει τη δραματική τους δύναμη, μολοντί έχουν αλλάξει οι συνθήκες της παρουσίασής τους.

Από την εποχή των πρώτων εκδόσεων των θεατρικών κειμένων ως σήμερα το αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό δράμα έχει μελετηθεί και ερμηνευτεί ποικιλότροπα με βάση το κείμενο που αποτελούσε την πιο αξιολογητέα πηγή για την κατανόηση των δραματικών έργων. Δεν έλειψαν, ωστόσο, προσπάθειες για την ανασύνθεση των αντικειμενικών συνθηκών της παράστασης και για τη μελέτη των συντελεστών της με βάση τις διαθέσιμες ιστορικές και αρχαιολογικές μαρτυρίες, γιατί δεν πρέπει ποτέ να ξεχνούμε πως τα κείμενα που μας παραδόθηκαν προορίζονταν για ανέβασμα στο αθηναϊκό θέατρο του Διονύσου.

Η ανασύνθεση των αντικειμενικών συνθηκών της παράστασης και η μελέτη των συνθηκών που επικρατούσαν είναι το θέμα αυτού του βιβλίου. Βασισμένος ο συγγραφέας στα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας προσφέρει ένα ευανάγνωστο κείμενο στο οποίο υπογραμμίζονται οι κυριότερες απόψεις του πολυδιασημάτου θέματος χωρίς να παρακάμπτονται όμως τα προβλήματα του. Στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών εντάσσεται και το εγχείρημα του συγγραφέα να συνοψίσει τα λιγότερο ή περισσότερο ασφαλή πορίσματα της θεατρολογικής έρευνας. Οι βιβλιογραφικές ενδείξεις που συγκεντρώνονται στις σημειώσεις όχι μόνο υποδεικνύουν το δαιδαλώδη δράμα που ακολούθησε η φιλολογική επιστήμη ως τις μέρες μας, αλλά και αποτελούν έναν πολύτιμο οδηγό για όποιον θα επιθυμούσε να συνεχίσει τη διερεύνηση των γονιαιτικών θεμάτων που διονύονται στο βιβλίο αυτό, όπως τα Μεγάλα Διονύσια ως πλαίσιο της παράστασης των έργων, οι οικονομικές και διοικητικές προϋποθέσεις για το ανέβασμά τους,

Ήθροποιός με τραγική μουσική (βυζαντινό κράτημα από τον Τέρωντα, 340 π.Χ.)

Το θέατρο της Πρίνης (Καρφ). Πεγραφομηκή άποψη από το βράχο της ακρόπολης

τα θεατρικά κείμενα, οι ηθοποιοί και η σκευή τους, οι κτιριακές εγκαταστάσεις, οι συντελεστές της παράστασης (χορηγός, χοροδιδασκάλος, διδασκαλία, οι κριτές, τιμητικές διακρίσεις...) κλπ.

Τα αρχαία ελληνικά δράματα, μολοντί δεν έχουν πια αναγνωστικό κοινό, τουλάχιστον βρισκόμενοι θεατές, παρά το γεγονός ότι η αρχαία μυθολογία δεν αποτελεί πια κοινό και δεσμευτικό παιδαγωγικό αγαθό. Πληθος θεατές παρακολουθούν παραστάσεις κλασικού δράματος σε όλο τον κόσμο και υποδειγματικές παραστάσεις γίνονται προσίτες στο ευρύ κοινό χάρη στο τηλεοπτικό μεσο και τέλος έχουν μεταφερθεί στην οθόνη με πολύ εντυπωσιακό τρόπο έργα που βασίζονται σε θεατικά της δραματικής λογοτεχνίας. Η συνεχής και αμεσική δραματική δύναμη των αρχαίων έργων ως την εποχή μας το έχει καταστήσει κλασικά. «Να θεωρείς καλό και αληθινά μεγάλα ό,τι απέσει σε όλους και σε όλες τις εποχές» - έτσι επιχειρήσει να ορίσει τον προβληματικό ορο «κλασικός» ο ανώνυμος συγγραφέας του «Περί υψους». Και δεν χωρεί αμφι-

βολία ότι οι Αθηναίοι τραγικοί, ο Αριστοφάνης, ο Πλάτωνος και ο Τερέντιος άντεξαν ο' αυτή τη δοκιμασία του χρόνου. Ο πνευματικός μας διάλογος με παραδειγματικό μοντέλο ανθρώπινης σκαψής και συμπεριφοράς, όπως το συναντούμε στα έργα τους, δεν χρειάζεται καμμία ιδιαίτερη αιτιολόγηση και η ανάγνωση και ερμηνεία των κειμένων θα αποτελέσει πάντα βασικό ερευνητικό τομέα της αρχαιολογικής επιστήμης. Στόχος του παρόντος βιβλίου είναι ακριβώς να βοηθήσει σε μια τέτοια ερμηνευτική δοκιμή. HORST - DIETER BLUME γεννήθηκε το 1935. Σπούδασε κλασική φιλοσοφία και, σγγλικά λογοτεχνία στη Γοττιγγή, το Μοναχό και το DURHAM (Βρετανία). Αναγορεύθηκε διδάκτορας στη Γοττιγγή το 1961 με μια μελέτη για το «Περί υψους» του Ψευδο - Λογγίνου έγινε υπηγητής στο MUNSTER το 1972 υποβάλλοντας μια ερμηνευτική μονογραφία για τη ΣΑΜΙΑ του Μενάνδρου, η οποία δημοσιεύθηκε στο DARMSTADT το 1974, στη σειρά IMPULS DER FORTSCHRITTE. Από το 1976 είναι καθηγητής στο MYNSTER.